

POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE

ODDZIAŁ LUBELSKI

SEKCJA SOCJOLOGII RODZINY

Oddział Lubelski PTS
Sekcja Socjologii Rodziny PTS
zapraszają na seminarium

Praktyki i role społeczne we współczesnej polskiej rodzinie

W seminarium wezmą udział:

- **Dr Małgorzata Sikorska (UW):** *Między „demiurgiem” a „bezsilnym demiurgiem” – praktyki i strategie rodzicielskie we współczesnej Polsce*
- **Dr Krystyna Dzwonkowska-Godula (UŁ):** *Tradycyjni czy nowocześni? O sposobach rozumienia i realizowania macierzyństwa i ojcostwa oraz partnerstwie w rodzicielstwie młodych wykształconych Polek i Polaków*
- **Dr Joanna Bielecka-Prus (UMCS), mgr Anna Heleniak (UMCS):** *Rodzina w edukacji domowej*

Spotkanie poprowadzi dr Kamil Filipek.

Seminarium odbędzie się **26 listopada 2019 r. (wtorek) o godz. 15.30** w Instytucie Socjologii UMCS, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 4 (parter, sala nr 4).

Serdecznie zapraszamy
Zarząd Oddziału Lubelskiego PTS
Zarząd Sekcji Socjologii Rodziny PTS

Abstrakty wystąpień

Dr Małgorzata Sikorska: Między „demiurgiem” a „bezsilnym demiurgiem” – praktyki i strategie rodzicielskie we współczesnej Polsce

Celem wystąpienia jest opis praktyk i strategii stosowanych przez rodziców. W prezentacji wykorzystam wynik badań jakościowych (60 pogłębionych wywiadów przeprowadzonych z 24 parami rodziców oraz z 6 samotnymi rodzicami). Na początku prezentacji przedstawię sposoby postrzegania przez badanych i badane roli rodzica w relacjach z dziećmi (odwołam się tu do metafory „demiurga”). Następnie, opiszę poczucie niepewności, często bezsilności oraz niepokój rodziców, które wyraźnie ujawniły się w badaniach, gdy wywiadowane i wywiadowani mówili o codziennych praktykach i relacjach z dziećmi („bezsilny demiurg”). W dalszej części wystąpienia, przeanalizuję najczęściej stosowane strategie rodzicielskie (karanie; nagradzanie jako przekupywanie oraz pozytywnego motywowanie; nadopiekuńczości i nadzoru; unikania oraz tłumaczenia). W konkluzji podkreślę związek między omawianymi strategiami rodzicielskimi a potrzebą rodziców do utrzymania/odzyskania władzy nad dziećmi. Wskażę także na ile w opisywane strategie wpisane są przedmiotowe oraz podmiotowe traktowanie dzieci.

Dr Krystyna Dzwonkowska-Godula (UŁ): Tradycyjni czy nowocześni? O sposobach rozumienia i realizowania macierzyństwa i ojcostwa oraz partnerstwie w rodzicielstwie młodych wykształconych Polek i Polaków

Celem wystąpienia jest próba odpowiedzi na pytanie, czy wzory macierzyństwa i ojcostwa realizowane przez młode wykształcone Polki i Polaków mają tradycyjny czy nowoczesny charakter. Płaszczyzną odniesienia są kulturowe modele kobiecości i męskości (tradycyjny i nowoczesny), jako że macierzyństwo i ojcostwo stanowią istotny element repertuaru ról płciowych. W wystąpieniu zaprezentowane zostaną wyniki badań jakościowych, które pozwoliły poznać kobiece i męskie doświadczenie bycia rodzicem, sposoby definiowania i realizowania macierzyństwa i ojcostwa oraz partnerstwa w rodzicielstwie. Pokazały one, że wzory macierzyństwa i ojcostwa realizowane przez przedstawicieli wybranej kategorii społecznej są niespójne, zawieszane pomiędzy tradycją i nowoczesnością. W badanej zbiorowości znalazły się osoby, które powielają „odwieczny”, tradycyjny, utarty sposób definiowania i realizowania kobiecości, męskości, macierzyństwa oraz ojcostwa i w swoich codziennych działaniach go odtwarzają. Drugą grupę charakteryzuje krytyczne podejście do tych utrwalonych reguł i ich kwestionowanie, przedefiniowywanie, przejawiające się w nowoczesnym rodzicielstwie. Między tymi krańcami kontinuum znajdują się osoby, które są częściowo tradycyjne i częściowo nowoczesne, tj. akceptują tradycyjny model płci nie we wszystkich aspektach, dokonując modyfikacji tych jego elementów, których nie mogą czy chcą w swoim życiu realizować.

Dr Joanna Bielecka-Prus (UMCS) Rodzina w edukacji domowej

Badania nad edukacją domową są interesujące poznawczo nie tylko dlatego, że charakteryzują one względnie nowy ruch społeczny, ale także z tej przyczyny, że dużo mówią o współczesnych instytucjach edukacyjnych, obnażając ich słabości i wady. Rodzina edukująca domowo może być swoistym laboratorium, w którym testowane są nowe, innowacyjne metody nauczania. Ponadto, jej pojawienie się skłania do stawiania na nowo pytań o to, kto jest odpowiedzialny za edukację dzieci, zarówno prawnie, jak i moralnie, jakie są granice ingerencji państwa w prawa rodziców i kto potrafi lepiej definiować potrzeby dzieci. W referacie omówione zostaną wyniki badań ogólnopolskich nad rodzinami edukującymi domowo: przyczyny podjęcia edukacji pozaszkolnej, realizowane praktyki pedagogiczne oraz problemy, jakie napotykają rodzice w edukowaniu domowym.

Informacje o Autorkach

Dr Małgorzata Sikorska: pracuje w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się przede wszystkim: socjologią życia rodzinnego, przemianami obyczajowości, przemianami współczesnego społeczeństwa polskiego. W 2019 roku opublikowała monografię: „Praktyki rodzinne i rodzicielskie we współczesnej Polsce – rekonstrukcja codzienności” (Wydawnictwo Naukowe Scholar).

Dr Krystyna Dzwonkowska-Godula: pracuje w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, w Katedrze Socjologii Struktur i Zmian Społecznych. Zajmuje się socjologią płci i seksualności oraz socjologią życia rodzinnego. Obecnie prowadzi badania dotyczące zdrowia i praw reprodukcyjnych oraz polityki i sprawiedliwości reprodukcyjnej. Autorka książki opartej na pracy doktorskiej pt. „Tradycyjnie czy nowoczesnie? Wzory macierzyństwa i ojcostwa w Polsce” (2015, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź).

Dr Joanna Bielecka-Prus: pracuje w Instytucie Socjologii UMCS. Interesuje się socjologią migracji, metodologią badań jakościowych i socjologią kultury. Jest autorką książki o procesie socjalizacji w rodzinie („Transmisja kultury w rodzinie i szkole. Teoria Basila Bernsteina”, 2010, Wydawnictwo PWN, Warszawa) oraz współautorką książki „Rodzina w edukacji domowej” (2018, Wydawnictwo „Gotów”, Warszawa).

Mgr Anna Heleniak: realizuje studia III stopnia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UMCS. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się aktualnie wokół edukacji i socjalizacji cudzoziemców w Polsce. Jest także współautorką publikacji „Rodzina w edukacji domowej”.

Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Socjologicznego
Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin, Kolegium Jana Pawła II, pokój C-345
tel. (081) 445-33-45
pts.lublin@gmail.com